

Vergaderjaar 2022–2023

29 517

Veiligheidsregio's

25 124

Nieuwe infrastructuur mobiele communicatie (C2000)

Nr. 245

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Met deze brief informeer ik uw Kamer over stappen die zijn gezet rondom het instrument persalarmering. Het instrument persalarmering wordt door de meldkamers (waarin de hulpdiensten politie, ambulance en brandweer werkzaam zijn) gebruikt om de pers automatisch, real-time en actief te informeren bij bepaalde incidenten. Ambulancezorg Nederland heeft in het licht van de Wet geneeskundige behandelingsovereenkomst, waarin ook het medisch beroepsgeheim is geregeld, vragen gesteld bij het gebruik van het instrument persalarmering. Het Bestuurlijk Meldkamer Beraad heeft hierop juridisch advies aan de Landsadvocaat gevraagd over het instrument persalarmering.

In mijn brief van 12 december 2022¹ ben ik ingegaan op het advies van de Landsadvocaat over het instrument persalarmering en de gevolgen van dit advies voor de toekomst van dit instrument. Kort gezegd stelt de Landsadvocaat dat het instrument in zijn huidige vorm, dus automatisch en real-time, in strijd is met wet- en regelgeving. In overleg met de hulpdiensten, heb ik daarom moeten besluiten het huidige instrument vanaf 1 april 2023 stop te zetten.

Deze beslissing raakt een grote groep journalisten en persfotografen en heeft ook impact op de vrije nieuwsgaring. Daarnaast heeft de beslissing impact op het (communicatie)werk van met name de politie, de brandweer en de Veiligheidsregio's. Hoewel het recht op persvrijheid niet met zich meebrengt dat op de overheid een positieve verplichting rust om uit eigen beweging persalarmeringen te verstrekken, wil ik mij wel inzetten om samen met de Nederlandse Vereniging van Journalisten en de hulpdiensten naar een andere vorm van informatievoorziening te zoeken die past binnen de wettelijke kaders. Met deze brief informeer ik uw Kamer over de stand van zaken daaromtrent.

¹ Kamerstukken 29 517 en 25 124, nr. 227.

Uitkomsten gezamenlijk overleg

Op 16 maart 2023 heeft een bijeenkomst plaatsgevonden over de verkenning van een andere vorm van informatievoorziening van de hulpdiensten naar de pers. Daarbij waren mijn ministerie, het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, en een vertegenwoordiging van de pers en de hulpdiensten aanwezig. Tijdens deze zogenoemde hackathon zijn diverse voorstellen voor een alternatief persalarmeringssysteem onderzocht.

De voorstellen hebben betrekking op persalarmeringen door de politie, de brandweer en de veiligheidsregio's en hebben uitdrukkelijk geen betrekking op het versturen van persalarmeringen door ambulance-diensten. Het medisch beroepsgeheim staat dit niet toe. De alternatieven omvatten onder meer het inrichten van een gesloten systeem met accreditaties of op het inperken van de locatiegegevens bij het verstrekken van het persalarm (door alleen de vier cijfers van de postcode te gebruiken).

Tijdens de hackathon is daarnaast duidelijk geworden dat het automatisch (zonder voorafgaande belangenafweging) doorsturen van persalarmeringen ook bij een alternatieve informatievoorziening niet wenselijk is. De hulpdiensten hebben verder de dringende wens uitgesproken dat er enige tijd (bijvoorbeeld een aantal minuten) tussen de alarmering van de hulpdiensten en de persalarmering zit. Dit om de veiligheid en de goede hulpverlening ter plaatse van het incident te kunnen organiseren.

Advies Landsadvocaat

Voorafgaand en tijdens de hackathon is aan de deelnemers meegegeven dat eventuele opbrengsten van de dag verder worden uitgewerkt en zullen worden getoetst op juridische haalbaarheid en technische en organisatorische uitvoerbaarheid. Aan de Landsadvocaat is na de hackathon gevraagd om op korte termijn advies uit te brengen over de juridische haalbaarheid van de tijdens de hackathon bedachte oplossingsrichtingen.

De strekking van het advies van de Landsadvocaat is dat voor de lange termijn een gesloten systeem (onder voorwaarden) juridisch haalbaar lijkt, mits hiervoor een wettelijke grondslag kan worden gerealiseerd. De Landsadvocaat geeft aan dat met een machtigingsbesluit op basis van de Wet Politiegegevens de persalarmering vanuit de politie tijdelijk gehandhaafd kan worden voor zo lang de lange termijn oplossing nader wordt verkend.

Hieronder ga ik kort in op het advies van de Landsadvocaat.

- Voor de ambulancediensten geldt dat een persalarmeringssysteem in strijd is met het medisch beroepsgeheim. Om die reden wordt geadviseerd die persalarmeringen, ook als de melding bij de ambulance-centralist leidt tot een multidisciplinaire inzet uit te schakelen.
- Voor de brandweer geldt dat in de huidige wet- en regelgeving voldoende wettelijke basis bestaat voor het versturen van persalarmeringen, maar de Landsadvocaat adviseert wel voor de langere termijn een expliciete wettelijke grondslag hiervoor te realiseren.
- Voor de korte termijn kan voor het delen van politiegegevens een machtigingsbesluit op basis van artikel 18, tweede lid, van de Wet politiegegevens worden opgesteld.² Dit machtigingsbesluit wordt

² Het machtigingsbesluit wordt gepubliceerd in de Staatscourant en toegezonden aan de Autoriteit Persoonsgegevens.

opgesteld in afwachting van de verkenning van een lange termijn oplossing. De machtiging zal weer worden ingetrokken als duidelijk is dat of de lange termijn oplossing naar een alternatief persalarmeringssysteem niet haalbaar is of het nieuwe alternatieve persalarmeringssysteem in werking is getreden.

- Voor de politie dient op de lange termijn een wettelijke basis gecreëerd te worden. Hiervoor dient te worden onderzocht of een gesloten persalarmeringssysteem proportioneel en juridisch, technisch, organisatorisch en financieel uitvoerbaar of haalbaar is.
- De Landsadvocaat ziet oplossingen voor de lange termijn, met name gelegen in een gesloten persalarmeringssysteem voor politie, brandweer en Veiligheidsregio's (onder voorwaarden). Hiervoor dient een expliciete grondslag te worden gecreëerd voor de verstrekking van politiegegevens aan anderen, terwijl dit niet noodzakelijk is voor de politietaak. Dit kan bijvoorbeeld in de Wet politiegegevens, of in het Besluit politiegegevens.

Besluit

Op basis van het juridisch advies en de belangen van de verschillende partijen overwegend, heb ik het volgende besloten:

- Vanaf 1 april 2023 zijn de persalarmeringen stopgezet die vanuit de ambulance-centralist worden verstuurd (betrekking hebbend op mono- en multidisciplinaire inzet). De persalarmeringen vanuit de politie-centralist (voor mono- en multidisciplinaire inzet) en vanuit de brandweer-centralist (voor mono- en multidisciplinaire inzet) gaan na 1 april 2023 nog door. In het specifieke geval van een multidisciplinaire melding betekent dit dat wanneer politie de intake van de melding doet, deze wel wordt doorgegeven via persalarmering, maar wanneer een ambulance-centralist de intake doet, dit niet gebeurt.
- Voor de politie bestaat geen wettelijke grondslag voor het delen van politiegegevens aan de media als dit niet noodzakelijk is voor de uitvoering van hun taak. Voor de periode dat de lange termijn oplossing voor een alternatief persalarmeringssysteem verder verkend wordt, wordt voor het verstrekken van politiegegevens toegewerkt naar een machtiging in de zin van artikel 18, tweede lid, van de Wet politiegegevens. Met deze machtiging kan de persalarmering vanuit de politie gehandhaafd blijven. De machtiging zal weer worden ingetrokken als duidelijk is dat of de lange termijn oplossing naar een alternatief persalarmeringssysteem niet haalbaar is of het nieuwe alternatieve persalarmeringssysteem in werking is getreden.
- Het huidige systeem van persalarmeringen voor brandweermeldingen blijft tot de verkenning van de structurele lange termijn oplossing ongewijzigd.
- De toets van de Landsadvocaat betreft uitsluitend een juridische toets. De verkenning van een structurele lange termijn oplossing met een gesloten persalarmeringssysteem dient ook nader onderzocht te worden op technische, organisatorische en financiële uitvoerbaarheid als ook te worden gezien in het licht van proportionaliteit. Vanwege het grote belang dat de pers heeft bij een persalarmeringssysteem, werk ik hierbij nauw samen met het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de Nederlandse Vereniging van Journalisten en de hulpdiensten.

Over de mogelijkheid van een gesloten persalarmeringssysteem informeer ik uw Kamer wanneer het onderzoek substantieel gevorderd is, en de haalbaarheid en proportionaliteit kunnen worden gewogen.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yeşilgöz-Zegerius